

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

**ΘΑΝΑΤΟΣ,
ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ ΚΑΙ
ΕΞΑΘΛΙΩΣΗ:**

**ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΕ**

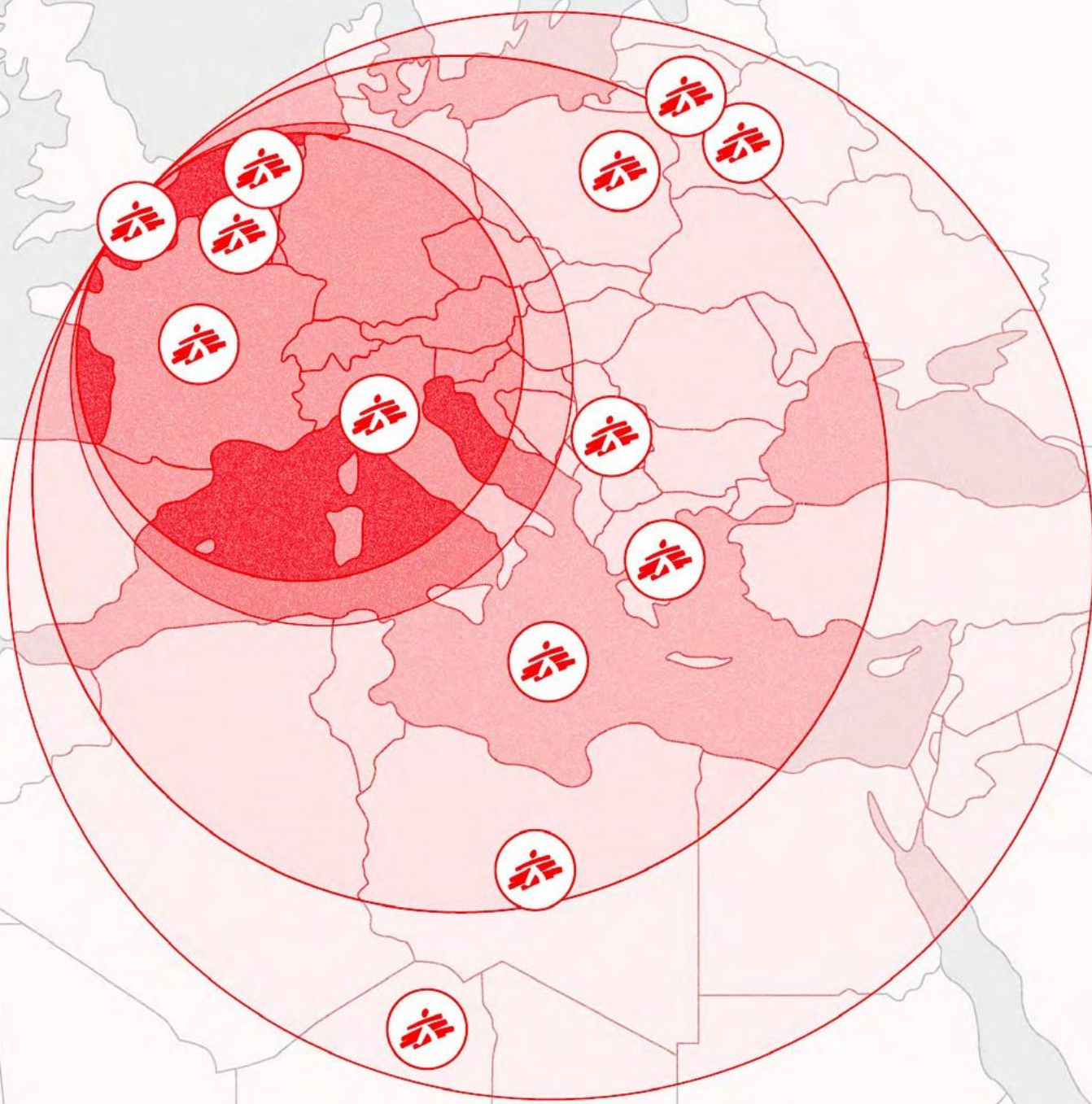
**MEDECINS SANS FRONTIERES
ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ**

Κύρια ευρήματα: ένα πλέγμα αποτροπής και βίας

Οι άνθρωποι που μετακινούνται σε αναζήτηση ασφάλειας και προστασίας, ανάμεσά τους χιλιάδες ασθενείς των Γιατρών Χωρίς Σύνορα, έχουν αντιμετωπίσει αλληπάλληλες και επιδεινούμενες μορφές βλάβης, **που μαρτυρούν τις προθέσεις της ΕΕ να παγιδεύσει, να αποκλείσει, να θέσει υπό κράτηση και να αρνηθεί την ασφάλεια στους μετανάστες και τους πρόσφυγες.**

– παρουσία των Γιατρών Χωρίς Σύνορα

Τα τελευταία χρόνια, μια πολιτική κρίση εκτυλίσσεται στην Ευρώπη, στα σύνορά της και πέραν αυτής, η οποία έχει οδηγήσει σε αύξηση των θανάτων, της απελπισίας και της εξαθλίωσης των ανθρώπων που προσπαθούν να αναζητήσουν ασφάλεια και προστασία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). **Σε όλη την Ευρώπη και πέραν αυτής, οι ιατρικές και ανθρωπιστικές ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα (ΓΧΣ) αντιμετωπίζουν τις καταστροφικές συνέπειες των περιοριστικών μεταναστευτικών πολιτικών και πρακτικών και έχουν διαπιστώσει ιδίοις όμμασι το ανθρώπινο κόστος τους.**

Ανταποκρίθηκαν σε μέρη όπως η Λιβύη, τα Βαλκάνια, η Κεντρική Μεσόγειος, η Πολωνία, η Ελλάδα και η Ιταλία, τα οποία έχουν μετατραπεί σε εργαστήρια και πεδία δοκιμών για όλο και πιο επιβλαβείς πολιτικές και πρακτικές.

Η παρούσα αναφορά περιγράφει λεπτομερώς τα ευρήματα από τις ιατρικές ανθρωπιστικές επιχειρήσεις των ΓΧΣ σε 12 χώρες της Ευρώπης και της Αφρικής, καθώς και στην Κεντρική Μεσόγειο Θάλασσα.

Συγκεκριμένα, καταγράφονται οι εμπειρίες των ΓΧΣ από τον Αύγουστο του 2021 έως τον Σεπτέμβριο του 2023, με βάση τα συνήθη ιατρικά και επιχειρησιακά δεδομένα από τα έργα που υλοποιούν, καθώς και οι περιγραφές ασθενών και ιατρικών ομάδων των ΓΧΣ κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Η αναφορά υπογραμμίζει πώς σε κάθε βήμα του μεταναστευτικού ταξιδιού των ανθρώπων προς και εντός της ΕΕ, η υγεία, η ευημερία και η αξιοπρέπειά τους έχουν συστηματικά υπονομευθεί

II. Αποκλεισμένοι

Άνθρωποι που διασχίζουν τα σύνορα της ΕΕ πεθαίνουν από αφυδάτωση, υποθερμία και τραυματισμούς σε ερήμους, δάση και βουνά, ενώ προσπαθούν να φτάσουν σε ασφαλές σημείο ή να διαφύγουν από βίαιες επαναπροωθήσεις. Άλλοι πνίγονται στη Μεσόγειο και το Αιγαίο Πέλαγος λόγω της έλλειψης βοήθειας, έρευνας και διάσωσης και των επικίνδυνων πρακτικών της ακτοφυλακής.

I. Παγιδευμένοι

Άνθρωποι που ζητούν προστασία κυρίως από χώρες της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και της Ασίας παγιδεύονται βίαια σε χώρες εκτός ΕΕ χωρίς πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και προστασία λόγω των συμφωνιών «εξωτερικοποίησης» της ΕΕ.

III. Κρατούμενοι

Οι άνθρωποι που καταφέρνουν να περάσουν στην ΕΕ αντιμετωπίζουν μέτρα που υπονομεύουν την υγεία και την ευημερία τους κατά την άφιξή τους

IV. Στερούμενοι ασφάλειας

Εν τω μεταξύ, όσοι καταφέρνουν να φτάσουν στις ακτές της Ευρώπης αντιμετωπίζουν πολιτικές αποκλεισμού που τους στερούν κάθε δυνατότητα να αναρρώσουν, να εγκατασταθούν και να ζήσουν με αξιοπρέπεια.

I. Παγιδευμένοι

Άνθρωποι που ζητούν προστασία κυρίως από χώρες της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και της Ασίας παγιδεύονται βίαια σε χώρες εκτός ΕΕ χωρίς πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και προστασία λόγω των συμφωνιών «εξωτερικοποίησης» της ΕΕ:

- Τα άτομα που έχουν αποκλειστεί στη Λιβύη, τον Νίγηρα, την Τυνησία και τη Σερβία υπόκεινται σε ανησυχητικά επίπεδα βίας και εξαναγκασμού, συμπεριλαμβανομένων συλλήψεων, εξώσεων και επιδρομών από τις δυνάμεις ασφαλείας.
- Σε ολόκληρη τη Σερβία, τον Νίγηρα και τη Λιβύη οι άνθρωποι ωθούνται σε επισφαλείς συνθήκες, αποκλείονται ή δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη. Τα κύρια ζητήματα που αντιμετωπίζονται από τους ΓΧΣ σε αυτά τα πλαίσια είναι προλήψιμες παθήσεις της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των δερματικών παθήσεων, των λοιμώξεων του αναπνευστικού και των γαστρεντερικών διαταραχών.
- Στη Λιβύη, οι άνθρωποι που αναχαιτίζονται στη θάλασσα και επιστρέφονται σε κέντρα κράτησης εκτίθενται σε εξαιρετικά επικίνδυνες συνθήκες, βία και κακοποίηση. Οι άνθρωποι υποφέρουν από άγχος, κατάθλιψη, αυτοτραυματισμό και απόπειρες αυτοκτονίας. Στη Λιβύη και τον Νίγηρα, οι ΓΧΣ ανταποκρίθηκαν επίσης σε ανθρώπους που είχαν προηγουμένως αναχαιτιστεί από την ακτοφυλακή της Τυνησίας και στη συνέχεια απελάθηκαν στη Λιβύη και την Αλγερία.

II. Αποκλεισμένοι

Άνθρωποι που διασχίζουν τα σύνορα της ΕΕ πεθαίνουν από αφυδάτωση, υποθερμία και τραυματισμούς σε ερήμους, δάση και βουνά, ενώ προσπαθούν να φτάσουν σε ασφαλές σημείο ή να διαφύγουν από βίαιες επαναπροωθήσεις. Άλλοι πνίγονται στη Μεσόγειο και το Αιγαίο Πέλαγος λόγω της έλλειψης βοήθειας, έρευνας και διάσωσης και των επικίνδυνων πρακτικών της ακτοφυλακής.

- Οι ΓΧΣ ανταποκρίθηκαν σε περισσότερα από 28.000 άτομα στα σύνορα της ΕΕ, τα οποία τραυματίστηκαν ή υπέστησαν βλάβη λόγω των συνοριακών τειχών, των απωθήσεων, της έλλειψης έρευνας και διάσωσης επιδεινώνοντας την επικινδυνότητα των ταξιδιών. Σε αυτά περιλαμβάνονται πάνω από 20.000 άτομα που έλαβαν ιατρική βοήθεια, υποστήριξη ψυχικής υγείας και επείγουσα αρωγή στα σύνορα της ΕΕ, ενώ περισσότεροι από 8.000 άνθρωποι διασώθηκαν στη θάλασσα.
- Στα πολωνικά σύνορα, σχεδόν το 40% των ασθενών παρουσίασαν τραυματισμούς που προκλήθηκαν από την υποδομή του συνοριακού τείχους.
- Στα σύνορα της Ελλάδας, της Βουλγαρίας, της Ουγγαρίας και της Πολωνίας, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα αντιμετώπισαν τραυματισμούς και βλάβες που προκλήθηκαν από τη βία με την οποία συνοδεύονταν οι πρακτικές επαναπροώθησης.
- Οι ΓΧΣ ανταποκρίθηκαν στους επιζώντες 12 ναυαγίων στα ανοικτά των ακτών της Ιταλίας και της Ελλάδας, τα οποία, συνολικά, είχαν ως αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους ή να αγνοούνται έως και 875 άτομα.
- Επιζώντες/ώσες στο *Geo Barents* ανέφεραν ότι επιχείρησαν να διασχίσουν τη θάλασσα από τη Λιβύη έως και επτά φορές.

III. Κρατούμενοι

Οι άνθρωποι που καταφέρνουν να περάσουν στην ΕΕ αντιμετωπίζουν μέτρα που υπονομεύουν την υγεία και την ευημερία τους κατά την άφιξή τους:

- Δομές που μοιάζουν με φυλακές, όπως οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (Κ.Ε.Δ.) στην Ελλάδα, έχουν υποβαθμίσει την υγεία των ανθρώπων που διαμένουν σε αυτές. Οι διαταραχές που σχετίζονται με την κατάθλιψη, το μετατραυματικό στρες (PTSD) και το άγχος είναι διαδεδομένες μεταξύ των ασθενών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, ενώ έχουν αυξηθεί οι προλήψιμες μεταδοτικές δερματικές παθήσεις που προκαλούνται από τις ανεπαρκείς συνθήκες υγιεινής και διαβίωσης.
- Στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ), οι συνοριακές διαδικασίες δημιουργούν αβεβαιότητα και αγωνία, ενώ η κατάργηση των εγγυήσεων και της βοήθειας έχει ως αποτέλεσμα οι άνθρωποι να στερούνται ζωτικής σημασίας φροντίδας, προστασίας και υποστήριξης.

IV. Στερούμενοι ασφάλειας

Εν τω μεταξύ, όσοι καταφέρνουν να φτάσουν στις ακτές της Ευρώπης αντιμετωπίζουν πολιτικές αποκλεισμού που τους στερούν κάθε δυνατότητα να αναρρώσουν, να εγκατασταθούν και να ζήσουν με αξιοπρέπεια.

- Οι άνθρωποι που στερούνται πρόσβασης σε δικαιώματα ασύλου και υποδοχής, μένουν στους δρόμους ή σε κατειλημμένα κτίρια. Στο Βέλγιο και την Ολλανδία, οι ΓΧΣ ανταποκρίθηκαν σε περιστατικά επιδείνωσης της υγείας ανθρώπων που αποκλείονται από τις υπηρεσίες, οι οποίες σχετίζονται με την υποδοχή.
- Οι ψυχολόγοι των ΓΧΣ ανέφεραν επίσης μια σαφή επιδείνωση της ψυχικής υγείας των ανθρώπων που ζουν στους δρόμους, με κύριες διαγνώσεις την ψυχωτική διαταραχή, το μετατραυματικό στρες και την κατάθλιψη.
- Τα παιδιά αποτελούν στόχο της κρατικής παραμέλησης και του αποκλεισμού. Στη Γαλλία, οι ΓΧΣ βοήθησαν εκατοντάδες ασυνόδευτους ανηλίκους αποκλεισμένους από τις κρατικές υπηρεσίες, τη φροντίδα και την προστασία.

Ακριβώς όπως η βία, στις διαφορετικές και αλληλένδετες μορφές της, διέσχισε τα περιβάλλοντα στα οποία οι ΓΧΣ εργάστηκαν και ανταποκρίθηκαν στις συνέπειές της, έτσι και η βία συνεχίζει να διαπερνά τις προτάσεις που υποβάλλονται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στην ΕΕ. Οι τρέχουσες μεταρρυθμίσεις που παρουσιάζονται στο Σύμφωνο της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο ενσωματώνουν περαιτέρω έναν πλέγμα βίας που αποσκοπεί στην αποτροπή και τον αποκλεισμό όσων αναζητούν ασφάλεια.

- **Συμφωνίες που παγιδεύουν ανθρώπους σε χώρες εκτός ΕΕ:** Με την κατοχύρωση άμεσων οικονομικών συνεισφορών σε κράτη εκτός ΕΕ ως μορφή «αλληλεγγύης» των κρατών μελών της ΕΕ, η ΕΕ παρέχει κίνητρο για συνεχή βίαιη «εξωτετικοποίηση», όπως αυτή που είδαμε στη Λιβύη, την Τυνησία, τον Νίγηρα και τη Σερβία.
- **Η βία και η μη παροχή βοήθειας μπλοκάρουν τους ανθρώπους στα σύνορα:** Εισάγοντας ένα νέο καθεστώς που επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τα δικαιώματα, η ΕΕ παρέχει ένα πέπλο νομιμότητας σε πρακτικές απώθησης, σωματικής βίας και άρνησης παροχής βοήθειας προς τους ανθρώπους που φτάνουν στα σύνορα της ΕΕ, για τις συνέπειες των οποίων οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα έχουν ήδη ανταποκριθεί στην Πολωνία και τη Λιθουανία.
- **Κράτηση και άρνηση παροχής φροντίδας σε νεοαφιχθέντες/είσοες:** Με τη θεσμοθέτηση της προσέγγισης των Κ.Υ.Τ/hotspot στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, η ΕΕ εδραιώνει ένα σύστημα που βασίζεται στην κράτηση και διαλύει μηχανισμούς προστασίας που έχουν ήδη προκαλέσει εκτεταμένη βλάβη σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Ιταλία.
- **Η εξαθλίωση ως αποτροπή:** Με την πρόβλεψη των μεταρρυθμίσεων στην επιτακτική ανάγκη να σταματήσουν οι "δευτερογενείς μετακινήσεις" και να διατηρηθούν οι άνθρωποι στα εξωτερικά σύνορα, η ΕΕ θεσμοθετεί δυναμικές που έχουν ενθαρρύνει την εφαρμογή της παραμέλησης και του αποκλεισμού ως τρόπων αποτροπής, τις συνέπειες των οποίων συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε σε χώρες όπως η Γαλλία και το Βέλγιο.

Επί σειρά ετών, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για το ανθρώπινο κόστος των ευρωπαϊκών μεταναστευτικών πολιτικών. Παρά ταύτα, οι ευκαιρίες για ουσιαστική αλλαγή -όπως αυτές εκφράζονται στις πρόσφατες διαπραγματεύσεις για το Σύμφωνο της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο- έχουν χαθεί, με αποτέλεσμα την περαιτέρω εδραίωση ενός πλέγματος βίαιων πρακτικών στην καρδιά της μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ. Αντιμέτωποι με αυτή τη συνεχιζόμενη κανονικοποίηση της βίας, οι ΓΧΣ δεν έχουν να προτείνουν περαιτέρω συστάσεις πολιτικής, γρήγορες λύσεις ή απλές λύσεις.

Αντιθέτως, η ΕΕ πρέπει να αντιμετωπίσει επείγοντως τα ζητήματα που βρίσκονται στη ρίζα αυτής της βίας, συμπεριλαμβανομένης της βαθιά ριζωμένης απανθρωποποίησης, του ρατσισμού και της ασφαλειοποίησης των προσφύγων και των μεταναστών που δεν προέρχονται από ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό απαιτεί μια επείγουσα και θεμελιώδη αλλαγή κατεύθυνσης, μαζί με ουσιαστικές λύσεις που θα αντιμετωπίζουν τις βαθύτερες αιτίες, οι οποίες έχουν, για πάρα πολύ καιρό, οδηγήσει σε παράλογους θανάτους, τραυματισμούς και μακροχρόνια τραύματα μεταξύ των ανθρώπων που αναζητούν προστασία στα σύνορα της ΕΕ.

